

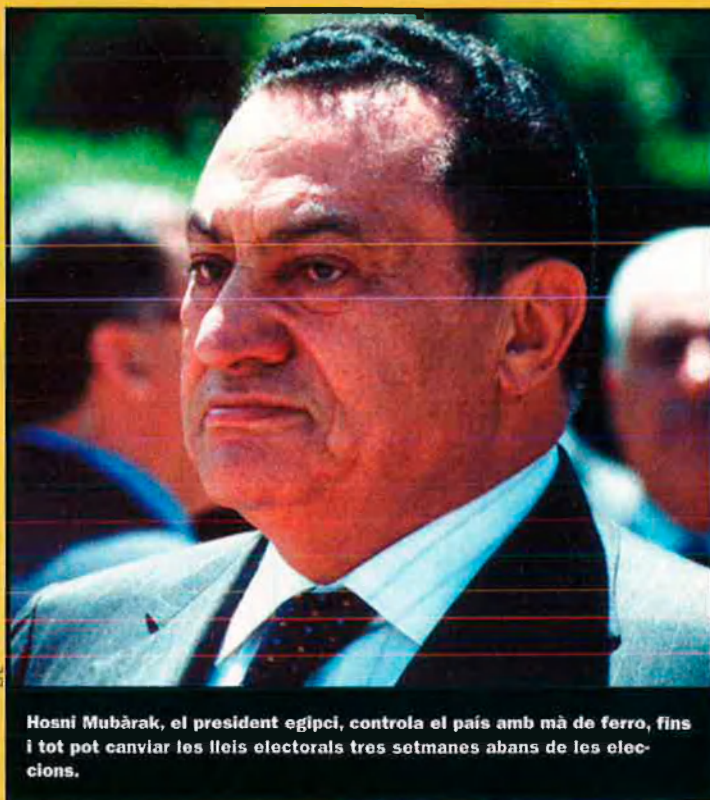
Democràcia àrab, un fals oxímoron

Com Bahrein, hi ha altres països àrabs que fan eleccions, però això no significa de *per se* que siguin plenament democràtics. És a dir, democràtics entesos com els que tenen llibertat d'escollir i de fer activitats polítiques, llibertat d'expressió i d'obtenir informació de les diverses opcions, etc. A més, hi ha diversos graus, tants com països àrabs. Ara bé, això no significa automàticament que democràcia àrab sigui un oxímoron, com volen fer creure els sectors dits "realistes" de l'administració Bush, que en el cas de l'Iraq post-Saddam advoquen per un govern fort dirigit pels EUA, sense plantejar-se una democratització real protagonitzada des del primer moment pels mateixos iraquians.

El discurs oficial dels anomenats realistes, com Henry Kissinger, és que l'únic que es pot fer és mantenir els règims autocràtics i, en tot cas, anar-los pressionant.

Més enllà de la força real amb què es vulgui fer aquesta pressió, el cas és que aquesta manera de veure les coses destil·la un cert discurs que sembla que vol evidenciar que és incompatible la democràcia amb els països àrabs. D'alguna manera és el mateix que diuen també, des de la correcció política, els qui no troben adequat per als països àrabs la democràcia perquè prové de l'Occident. "No es pot contribuir a fomentar aquests clíxés", assegura el professor Pere Vilanova, especialista en el Pròxim Orient, i afegeix: "no concebo altre model que la democràcia per a aquests i per a tots els països. D'acord que és un model occidental, però no per això i prou ja queda inhabilitat. Una altra cosa és que s'imposi per les armes, això no".

Vilanova recorda que dins la diversitat dels règims dels països àrabs, n'hi ha que fan eleccions competitives i on els resultats són rellevants, com seria el cas del Marroc, del qual diu que té una "democràcia política considerable". Un cas similar seria el Líban, i en menor mesura, Jordània, a la qual Vilanova compara amb la monarquia limitada espanyola de la segona meitat del segle XIX. Vilanova també destaca, per la seva competitivitat, les eleccions que es van fer a Palestina, les quals van acabar en un parlament molt representatiu i un líder, Iàsser Arafat, votat obertament, amb la legitimitat que



Hosni Mubàrak, el president egípcia, controla el país amb mà de ferro, fins i tot pot canviar les lleis electorals tres setmanes abans de les eleccions.

dóna el control escrupolós que hi va fer la comunitat internacional.

El cas d'Arafat, segons l'historiador palestí Salah Jamal, és un exemple, però, del desprestigi de la democràcia entre els àrabs, "ja que tot i haver estat escollit amb més garanties que altres líders en altres països, rep pressions de tot arreu i ha de formar un govern que agradi als EUA". Jamal reclama una veritable democràcia per als països àrabs, però assegura que amb els actuals règims és impossible. La seva solució, que de moment titlla d'utòpica, és: legalització de tots els partits, buidar les presons de presos polítics i formar un govern de transició que pugui fer

eleccions al cap de dos anys, quan la gent comenci a veure els resultats de viure en llibertat d'expressió. Algú podria pensar en el cas d'Algèria: i si pugen al poder els islamistes? Per a Jamal, "si guanyen, que governin, i ja cauran". I continua amb l'exemple del cas d'Algèria: "quan el FIS va guanyar les eleccions municipals i van començar a governar, de seguida van fracassar perquè no sabien gestionar, i això la gent ho veu".

Ara bé, per a Jamal, cal que la democràcia no sigui imposada, sinó "que neixi d'allí dins i la gent vagi agafant cultura democràtica, però no amb els règims que hi ha ara". Uns règims que, com explica Jamal, "en els països àrabs hi ha qui els coneix com els dels quatre nous, perquè els seus presidents sempre surten escollits pel 99,99% dels vots".

Cal fer canvis, doncs, però en principi res no impedeix que els països àrabs puguin gaudir de la democràcia. I si no, tan sols cal mirar altres casos similars sense tradició democràtica. Per exemple, després de la Segona Guerra Mundial eren moltes les veus escèptiques sobre l'establiment de la democràcia en les societats confucianes de l'est de l'Àsia, com el Japó, Corea del Sud, Taiwan, Hong Kong o les Filipines. Malgrat tot, es va fer. Encara que, com recorda Vilanova, en el cas del Japó el país va quedar arrasat, no com ara amb l'Iraq, la Segona Guerra Mundial va durar set anys, mentre que la invasió de l'Iraq i el control del règim s'ha fet en vint dies. Tot i això, l'Iraq té les condicions, però també seria un error pensar que es pot imposar la democràcia a punta de pistola.